

TRABZON İLİ MADEN VE ENERJİ KAYNAKLARI

Trabzon ili Doğu Karadeniz Bölgesinin en büyük illerinden biridir. Konumu nedeniyle yüzyıllardır önemli bir liman kenti ve ticaret merkezi olma niteliğini korumuştur.

Trabzon ili Türkiye jeolojisinde en önemli metalojenik provens olan Doğu Pontidler tektonik birliğinin kuzey bölümü içinde yer alır ve bu konumu ile özellikle baz metaller bakımından büyük potansiyellere sahiptir.

Genel Müdürlüğümüzün il ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda önemli metalik maden ve endüstriyel hammadde yatak ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır.

Metalik madenler bakımından ildeki en önemli madenler bakır, kurşun, çinko, molibden ve mangan cevherleşmeleridir. İldeki önemli bakır-kurşun-çimko-pirit-molibden yatakları özellikle Maçka, Sürmene, Yomra ve Of ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Maçka-Güzelyayla'daki bakır-molibden cevherleşmesinde % 0.3 Cu tenörüne sahip yaklaşık 155 milyon ton görünür rezerv tespit edilmiştir. MTA'nın geçmiş yıllarda yaptığı çalışmalarda Sürmene ve Of ilçelerinde de toplam 2.196.235 ton rezerve sahip bakır-pirit yatakları bulunmuştur. Bunlardan Sürmene-Kutlular pirit-bakır yatağı MTA tarafından 1971-1974 yıllarında yapılan çalışmalarla bulunmuş ve daha sonra Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ye devredilmiştir. Yatak, Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.'ye bağlı Kutlular İşletme Müdürlüğü tarafından 1985 yılından itibaren işletilmiş ve yataktaki rezerv tüketilmiştir. Yomra-Kayabaşı bakır-kurşun-çinko yatağı ise Yomra-Kayabaşı-Kanköy'de yer almaktadır. Buradaki toplam 1.114.000 ton kadardır. Bunların dışında mangan de ildeki önemli metalik madenlerden biridir. Maçka ilçesindeki mangan yataklarının toplam rezervi yaklaşık 34 bin ton kadardır. Maçka dışında Arsin, araklı ve çağlayan ilçelerinde de küçük mangan yatak ve zuhurları tespit edilmiştir. Bunların toplam rezerv ise 5.240 tondur.

Endüstriyel hammaddeler bakımından Trabzon ili çimento hammaddeleri, kil ve kaolen bakımından önem arz etmektedir. Trabzon Çimento Fabrikasının tras gereksinimi Arsin ilçesindeki Kuzguncuk Köyü tras yatağından sağlanmaktadır. Saha oldukça yüksek tras potansiyeline sahiptir. Trabzon ilinde Arsin, Araklı ve Yomra ilçelerinde karo-fayans, seramik ve refrakter hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli önemli kil ve kaolen yatakları bulunmaktadır. Bunların toplam rezervi 168.366.000 ton kadardır. Araklı, Maçka ve Merkez ilçelerinde çimento hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli toplam 31.421.674 ton kil, killi kireçtaşı ve kireçtaşı rezervi tespit edilmiştir.

BAKIR-KURŞUN-ÇİNKO (Cu-Pb-Zn)

Vakfıkebir-Gökçeköy bakır-kkurşun-çinko zuhuru

Tenör :% 3.6 Pb, % 4.42 Zn, % 0.3 Cu

Rezerv :61.101 ton muhtemel, 76.650 ton mümkün rezerv .

Sürmene-Kutlular Pirit-Bakır yatağı

Tenör : % 2.49 Cu, % 0.46 Zn

Rezerv :1.220.187 ton görünür rezerv.

Sürmene-Başımar-Nandos bakır-pirit yatağı

Tenör : % 1 Cu

Rezerv : 19.600 ton görünür rezerv.

Of-Dumlusu-Kotarakdere Pirit-Bakır yatağı

Tenör : % 1.43 Cu

Rezerv :348.827 ton görünür, 613.721 ton muhtemel + mümkün rezerv.

Maçka-Güzelyayla-Hasandere Bakır-Molibden yatağı

Tenör :% 0.3 Cu

Rezerv :154.700.000 görünür+muhtemel rezerv.

Yomra-Kayabaşı (Kanköy) bakır-çinko-kurşun yatağı

Tenör :% 1.826 Cu

Rezerv : 574.000 ton görünür rezerv, 640.000 ton muhtemel rezerv tespit edilmiştir.

Ayrıca 990.000 ton daha cevher potansiyeli beklenmektedir.

Maçka-Gümüşkhanları Kurşun-Çinko yatağı

Tenör : % 35 Pb+Zn

Rezerv : 20.000 ton görünür, 40.000 ton muhtemel rezerv.

Maçka-Lalapaza Yayla Pirit-Bakır zuhuru

Tenör : % 10 Cu, % 0.15 Zn ve % 0.09 Pb

Rezerv : Bilinen rezerv yoktur. Geçmiş yıllarda küçük çapta işletilmiştir.

Maçka-Yenimahalle Bakır-Çinko-Barit Yatağı

Tenör : % 3.2 Cu, % 3.2 Pb, % 3.3 Zn ve % 50 BaSO₄

Rezerv : 50.000 ton görünür+muhtemel rezerv.

Şalpazarı-Gökçeköy-Alacadağ bakır-kurşun-çinko yatağı

Tenör : % 14.04 Zn, % 9.63 Pb ve % 2.59 Cu

Rezerv : 120.000 ton mümkün rezerv.

Şalpazarı-Kenmaden kurşun-çinko yatağı

Tenör : % 3.6 Pb, % 4.42 Zn ve % 0.3 Cu

Rezerv : 37.000 ton muhtemel ve 77.000 ton mümkün rezerv belirlenmiş olup, stratiform cevher için de 3.9 milyon ton cevher potansiyeli tahmin edilmektedir.

DEMİR (Fe)**Köprübaşı-Arpalı sahası**

Tenör : % 33.5 Fe

Rezerv : Zuhur olduğundan rezerve yönelik çalışma yoktur.

ÇİMENTO HAMMADELERİ (Çmh)**Hacımehmetköy Sahası**

Tenör :-

Rezerv : 37-39 milyon ton görünür+muhtemel rezervli kireçtaşı

Merkez-Düzalan Köyü kil-marn yatağı

Tenör : Çimento hammaddesi olarak kullanıma elverişli

Rezerv : 3.245.874 ton kil rezervi

Arsin-Kuzguncuk Köyü tras yatağı

Tenör : Trabzon çimento fabrikasının tras gereksinimi bu yaktan sağlanmaktadır.

Rezerv : Saha oldukça yüksek tras potansiyeline sahiptir.

Araklı-Taşönül Köyü kil sahası

Tenör : % 82 CaCO₃

Rezerv : 13.989.000 ton görünür+muhtemel killi kireçtaşı rezervi.

Maçka-Altındere Köyü kireçtaşı sahası

Tenör : % 92 CaCO₃

Rezerv : 14.186.800 ton muhtemel rezerv.

KİL (kil)**Arsin-Memişaga Evleri kil yatağı**

Tenör : % 60.90-76.25 SiO₂, % 11.90-19 Al₂O₃

Rezerv : Karo-fayans yapımında kullanılmaya elverişli 108.000 ton muhtemel rezerv.

Arsin-Çiçekli Köyü illit yatağı

Tenör : % 63.20 SiO₂, % 19 Al₂O₃

Rezerv : Seramik sanayiinde plastik verici olarak kullanılmaya elverişli 20.000 ton potansiyel rezerv.

Yomra-Özdil Köyü Kil sahası

Tenör : Çimento hammaddesi olarak kullanıma elverişli

Rezerv : 168 milyon ton rezerv.

KAOLEN (Kao)**Arsin-Özlü kaolen yatağı**

Kalite :Düşük

Rezerv : 20.000 ton potansiyel rezerv.

Arsin-Dilekköy kaolen yatağı

Tenör : % 6.84 SiO₂, % 20.82 Al₂O₃

Rezerv : Seramik ve düşük sıcaklık refrakter hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli
18.000 ton rezerv.

Yomra-Yenice kaolen yatağı

Kalite : % 78.20 SiO₂, % 13.26 Al₂O₃

Rezerv : 80.000 ton görünür+muhtemel rezerv. Renkli pişen karo yapımında kullanılabilir.

Araklı-Çapanlı kaolen yatağı

Kalite : % 71.78 SiO₂, % 17.34 Al₂O₃

Rezerv : 120.000 ton görünür+muhtemel rezerv. Hammadde, ancak bünyesinde bulunan piritlerden arındırıldığında seramik hammaddesi olarak kullanılabilir.

MANGANEZ (Mn)**Araklı-Kayacık (Kizirnos) Manganez yatağı**

Tenör : % 49.16 Mn; % 10.5 SiO₂

Rezerv : 3600 ton mümkün rezerv.

Arsin-Çubuklu (Cicera) Manganez zuhuru

Tenör : % 50 Mn

Rezerv : 640 ton rezerv.

Çağlayan-Abdülaliler Manganez yatağı

Tenör : % 45.39 Mn

Rezerv : 1000 ton rezerv.

Maçka-Küçük yazlık Manganez yatağı

Tenör : % 50.91 Mn

Rezerv : 3750 ton görünür rezerv.

Maçka-Ocaklı Mahallesi Manganez yatağı

Tenör : % 35 Mn

Rezerv : 28.000 ton potansiyel rezerv.

Maçka-Yemişli Manganez yatağı

Tenör : % 28 Mn

Rezerv : 12.000 ton rezerv.